

T148040

ปัญหาพิเศษ

การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

THE STUDY OF KNOWLEDGE IN PEST CONTROL OF PEST
MANAGEMENT CONTROL FOR COMMUNITY MEMBERS, PHAN PHRAO
SUB-DISTRCT, SI CHIANG MAI DISTRICT, NONG KHAI PROVINCE

ดวงกมล แทนทุมมา

DUANGKAMON THANTHUMMA

เลขหมู่..... 148040
เลขทะเบียน.....
วันเดือนปี ๘ ต.ค. 2560

b. 12866119
i.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ภาควิชาพัฒนการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

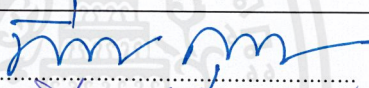

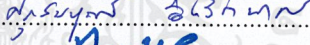

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

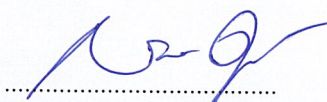
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
The Study Of Knowledge In Pest Control Of Pest Management Control For Community Members, Phaphrao Sub-District, Si Chiang Mai District, Nong Khai Province

นักศึกษา นางสาวดวงกมล แทนทุมมา
รหัสประจำตัว 56040648
ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.พีรชัย กุลชัย

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
ผศ.พีรชัย กุลชัย	
รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ	
ผศ.ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนกร	
ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาริวัฒน์	

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

หัวข้อปัญหาพิเศษ	การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืช ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
นักศึกษา	นางสาวดวงกมล แทนทุมมา
รหัสประจำตัว	56040648
ปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	ผศ.พีรชัย กุลชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ ประชากร คือ เกษตรกรสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน จำนวน 30 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออภิปรายผลการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.33 มีอายุเฉลี่ย 52.93 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.67 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 16.73 ไร่ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืม ร้อยละ 70.00 กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 71.43 เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33 ภาพรวมระดับความรู้การควบคุมศัตรูพืช ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33 และมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 ตามลำดับ ซึ่งคิดจากประเด็นคำถามทั้ง 20 ข้อ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 16.20 คะแนน

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.พีรชัย กุลชัย ที่ให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ ผศ.ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนากร และ ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ กรรมการผู้คุมสอบปัญหาพิเศษที่ได้ช่วยเหลือตรวจสอบข้อผิดพลาด ให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะจนในที่สุดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณนักวิชาการเกษตรกลุ่มอารักขาพืชหนองคาย สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคายซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือตลอดจนให้ข้อมูล ต่างๆ และขอขอบคุณเกษตรกร ตำบลพานพร้าว อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย สมาชิกที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบทดสอบอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายต้องขอขอบคุณบิดา มารดา ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้โอกาสและสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษา มาโดยตลอด ทั้งด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ สำหรับคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดามารดา ซึ่งเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ส่วนความผิดพลาด และข้อบกพร่องใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

ดวงกมล แทนทุมมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ	II
สารบัญ	III
สารบัญตาราง.....	IV
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	1
1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	3
2.2 โครงการลดความเสี่ยงเกษตรจากการระบาดของศัตรูพืช	6
2.3 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน.....	14
2.4 ข้อมูลพื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย.....	15
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	17
3.1 ประชากร.....	17
3.2 เครื่องมือในการศึกษา	17
3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ	18
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	19
4.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร.....	19
4.2 ความรู้เรื่องการควบคุมศัตรูพืช	21
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	24
5.1 สรุปผลวิจัย.....	24
5.2 อภิปรายผล	24
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	25
บรรณานุกรม	26
ภาคผนวก	28
ประวัติผู้เขียน.....	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แผนปฏิบัติงาน	13
4.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร	20
4.2 ระดับความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืช	21
4.3 แสดงผลการตอบถูก – ผิด ความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร	22

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการระบาดของศัตรูพืชที่เกษตรกรประสบอยู่ในปัจจุบัน นับวันจะทวีความรุนแรง มากขึ้น ทำให้ผลผลิตการเกษตรเกิดความเสียหายหลายชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย มะพร้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ดังนั้นเพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรให้สามารถจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ของตนในเบื้องต้นได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม มีการสร้างความพร้อมในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการระบาดให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ทันเวลาที่ โดยการเพิ่มศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่อารักขาพืชที่อยู่ในภูมิภาค พัฒนาระบบการพยากรณ์และเตือนการระบาด ตลอดจนพัฒนาศักยภาพการจัดการศัตรูพืชในกลุ่มศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศัตรูพืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปกป้องผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่สูญเสียรายได้ เกิดความกินดีอยู่ดี ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศดีขึ้นต่อไป ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยอาศัยกลไกของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ไอพีเอ็ม) โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร

จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคายก็เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้ประสบปัญหาในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ผลกระทบจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจึงสร้างปัญหาต่อระบบนิเวศ และปัญหาสุขภาพของเกษตรกร เกษตรจังหวัดหนองคายจึงได้มีโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรู ของเกษตรจังหวัดหนองคายเข้ามาส่งเสริมโดยอาศัยศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ไอพีเอ็ม) โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความปลอดภัยต่อตัวเกษตรกร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้เกษตรกรสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืช ประจำปีงบประมาณ 2559

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประเมินความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย และประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 ราย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาประชากรทั้งหมด

ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย โดยใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนเมษายน ถึง พฤษภาคม 2560

1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ความรู้ หมายถึง ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช ในส่วนข้อเท็จจริง ข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ที่ได้รับทราบเกี่ยวกับป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยใช้แบบทดสอบความรู้

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และชุมชน จากภัยศัตรูพืช ที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การดำเนินการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเน้นการพัฒนาเกษตรกร ชุมชนให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่าง ครบวงจร โดยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชนและหน่วยราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกร ชุมชน มีความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โครงการลดความเสี่ยง หมายถึง โครงการที่จัดตั้งขึ้นโดยกระบวนการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้องค์กรลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับของความเสียหายและ ขนาดของความเสียหายที่เกิดขึ้นในอนาคต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางเกษตรกรให้สามารถจัดการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม

1.5.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

การวิจัยครั้งนี้มุ่งการศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
- 2.2 โครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช ประจำปีงบประมาณ 2559
- 2.3 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน
- 2.4 ข้อมูลพื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้

2.1.1 ความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ เป็นเนื้อหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทฤษฎี หลักการ รูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่นๆ ที่มีความจำเป็น และเป็นกรอบของการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท สำหรับการประเมิน ค่าและการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน ความรู้ที่ชัดเจนหรือที่เขียนระบุไว้ หมายถึง ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดในภาษาที่เป็นทางการและเป็นระบบ ในทางกลับกันความรู้ฝังลึกนั้นมึลักษณะที่ขึ้นกับบุคคล ซึ่งทำให้การระบุอย่างเป็นทางการและการสื่อสารทำได้ลำบาก

2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ คำว่าความรู้ นั้น ในทัศนะของฮอสเปอร์ (อ้างถึงในมาโนช เวชพันธ์, 2532:15-16) นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้นี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วย คำจำกัด ความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่ง อาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการทำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน หรือ ใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการ วิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมอง มากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ(Comprehension) นั้น ฮอสเปอร์ ชี้ให้เห็นว่า เป็นขั้นตอนต่อมาจาก ความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของ การสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียน แล้ว แสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมา โดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมาย เดิมเอาไว้หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงในอักษร สวัสดิ์, 2542: หน้า 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิด ความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการ มองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้ เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจ อาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับ ข่าวสารนั้นๆ โดยใช้คำพูดของ ตนเองและ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็น และข้อสรุป รวมถึง ความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์, 2542: หน้า 26-28) ได้ให้ ความหมายของ ความรู้ว่า หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่างๆ รวมถึงแบบกระบวนการของ โครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทาง จิตวิทยาของความจำ อันเป็น กระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะได้เสนอ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับ ต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิดวัตถุ และ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ ยุ่งยาก ซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญา ใน การขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญ กับสื่อ ความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใดๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลก ใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสาน กับ ความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการ นำไป ปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการ สืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะ ช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วน ใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็น กระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็น ฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitivedomain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้า มาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ความรู้ คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้าง ผิด ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและ วัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

2.1.3 การจำแนกความรู้ และลักษณะของความรู้

2.1.3.1 การจำแนกความรู้ตามลักษณะ

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน(Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จาก ความรู้ตามลักษณะ ประสบการณ์3 พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการ คิดเชิงวิเคราะห์

2. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็น ความรู้ที่สามารถ ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึก

2.1.3.2 ความรู้ตามโครงสร้าง

1. โครงสร้างส่วนบนของความรู้ ได้แก่ ความคิด ปรัชญา หลักการ อุดมการณ์

2. โครงสร้างส่วนล่างของความรู้ ได้แก่ ภาวะปฏิบัติการของความรู้ ได้แก่องค์ ความรู้ที่แสดงในรูปของ ข้อเขียน สัญญา การแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น ศิลปะ การเดินขบวนทาง การเมือง

โครงสร้างส่วนล่างของความรู้มีโครงสร้างระดับลึกคือความหมาย(significant) ความรู้และอำนาจ เป็นสิ่งเดียวกัน เพราะถูกผลิตและเคลือบไว้ภายใต้รูปแบบ 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่แสดงออกถึงความรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านการปราบปราม การทหาร การควบคุมนักโทษ อาชญวิทยา การสงคราม จิตเวชศาสตร์

2. รูปแบบที่แสดงออกถึงความไม่รุนแรง แต่แฝงไว้ด้วยความรุนแรง ได้แก่ ความรู้ทางด้านสื่อสารมวลชน การโฆษณา การตลาด ทฤษฎีบริหารธุรกิจ ทฤษฎีทางการเมือง ความรู้ ทางการศึกษา การพัฒนาและทุกสิ่งที่ใช้การครอบงำความคิด ผ่านปฏิบัติการทางการสร้างความรู้เพื่อกีดกัน/เบียดขับ/ควบคุมมนุษย์

2.1.2.3 ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะ ความรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงไปที่บางบริบท บางสถานการณ์ ให้ลอง จินตนาการถึงเห็ดสองพันธุ์ที่ขึ้นอยู่คนละฝากของภูเขา พันธุ์หนึ่งสามารถรับประทานได้ อีกพันธุ์เป็น เห็ดที่มีพิษ เมื่อข้ามขอบเขตนั้นไปอีกฝั่งหนึ่ง การใช้ความรู้ที่ขึ้นกับขอบเขตทางนิเวศเดิม อาจทำให้อุด ตาย หรือไม่ก็เกิดอันตรายจากพิษได้

กระบวนการสร้างความรู้บางอย่าง เช่น การลองผิดลองถูก หรือการเรียนรู้ จากประสบการณ์ มักก่อให้เกิดความรู้ที่อยู่ภายใต้บริบทเฉพาะ ประโยชน์หนึ่งของกระบวนการวิทยาศาสตร์ ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะมักแฝงอยู่ในภาษา วัฒนธรรม หรือประเพณี นักวิพากษ์ คือ ทฤษฎีที่ได้จากระเบียบวิธีนี้มักจะอิงกับบริบทเฉพาะน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ

ความรู้ภายใต้บริบทเฉพาะมักแฝงอยู่ในภาษา วัฒนธรรม หรือประเพณีนักพวกวิพากษ์ลัทธิจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม กล่าวว่าการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมเดียวทำให้ความรู้ ท้องถิ่น บางอย่าง ถูกทำลายลง

2.1.3.4 ระดับของความรู้ หากจำแนกระดับของความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. ความรู้เชิงทฤษฎี(Know-What) เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริงรู้อะไร เป็น อะไร จะพบในผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ๆ ที่มีความรู้โดยเฉพาะความรู้ที่จำมาได้จากความรู้ชัดแจ้งซึ่ง ได้จากการ ได้เรียนมาก แต่เวลาทำงาน ก็จะไม่มั่นใจ มักจะปรึกษารุ่นพี่ก่อน

2. ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงบริบท(Know-How) เป็นความรู้เชื่อมโยงกับโลก ของความเป็นจริง ภายใต้สภาพความเป็นจริงที่ซับซ้อนสามารถนำเอาความรู้ชุดแฉ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้ ตามบริบทของตนเองได้ มักพบในคนที่ทำงานไปหลายๆปี จนเกิดความรู้ฝังลึกที่เป็นทักษะหรือ ประสบการณ์มากขึ้น

3. ความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผล(Know-Why)เป็นความรู้เชิงเหตุผล ระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหาที่ซับซ้อน และนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เป็นผู้ทำงานมาระยะหนึ่งแล้วเกิดความรู้ฝังลึก สามารถถอดความรู้ฝังลึกของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้พร้อมทั้งรับเอาความรู้จากผู้อื่นไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้

4. ความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ(Care-Why) เป็นความรู้ในลักษณะของความศรัทธาเริ่ม สร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนมาจากภายในตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถสกัด ประมวล วิเคราะห์ ความรู้ที่ตนเองมีอยู่กับความรู้ที่ตนเองได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ เช่น สร้างตัวแบบ หรือทฤษฎีใหม่หรือนวัตกรรม ขึ้นมาใช้ในการทำงานได้

2.2 โครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช ปีงบประมาณ 2559

2.2.1 หลักการและเหตุผล

ปัญหาการระบาดของศัตรูพืชที่เกษตรกรประสบอยู่ในปัจจุบัน นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ผลผลิตการเกษตรเกิดความเสียหายหลายชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย มะพร้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ดังนั้นเพื่อบรรเทาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรให้สามารถจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ของตนในเบื้องต้นได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม มีการสร้างความพร้อมในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการระบาดให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ทันท่วงที โดยการเพิ่มศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่อารักขาพืชที่อยู่ในภูมิภาค พัฒนาระบบการพยากรณ์และเตือนการระบาดตลอดจนพัฒนาศักยภาพการจัดการศัตรูพืชในกลุ่มศัตรูพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศัตรูพืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปกป้องผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่สูญเสียรายได้ เกิดความกินดีอยู่ดี ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศดีขึ้นต่อไป ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยอาศัยกลไกของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ไอพีเอ็ม) โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2.2.2 วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม
- 2) เพื่อให้เกษตรกรปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย
- 3) เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศัตรูพืชที่เป็นปัญหาสำคัญ

2.2.3 เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

- 1) พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) จำนวน 9 อำเภอๆ ละ 2 ศจช.รวม 18 ศจช. ประกอบด้วย เป็น ศจช.เดิมที่ดำเนินโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช ปี 2558 อำเภอละ 1 ศจช. และขยายศจช.เครือข่ายอีกอำเภอละ 1 ศจช. โดยบูรณาการกับการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ รวมเกษตรกร 540 ราย

2) ปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร 4 อำเภอ เกษตรกร รวม 120 ราย โดยบูรณาการกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในเลือดเกษตรกร

3) การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืช ของกลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (ศูนย์สหวิชา)

4) การพัฒนาระบบติดตาม พยากรณ์ และเตือนการระบาดของศัตรูพืช ในพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ เมืองหนองคายอำเภอศรีเชียงใหม่ดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว 34 แปลง แบ่งเป็นแปลงติดตามสถานการณ์หลัก 2 แปลงและแปลงติดตามสถานการณ์รอบแปลงหลัง 32 แปลงรวม 34 แปลง

5) การพัฒนาศักยภาพการจัดการศัตรูพืช พื้นที่ 77 จังหวัด รวมเกษตรกร 5,390 ราย พื้นที่มากกว่า 80,000 ไร่ ประกอบด้วย

- การจัดการศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบมันสำปะหลังแปลงใหญ่และพื้นที่ที่เกิดปัญหาการระบาดของศัตรูมันสำปะหลัง 10,000 ไร่

- การจัดการศัตรูข้าวในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบข้าวแปลงใหญ่และพื้นที่ที่เกิดปัญหาการระบาดของศัตรูข้าว 25,000 ไร่

2.2.4 กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

1) พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

มุ่งเน้นการพัฒนาสมาชิก ศจช. และสนับสนุนการผลิตขยายชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในการจัดการศัตรูพืชของสมาชิก มีวิธีดำเนินการดังนี้

1.1) การพัฒนาสมาชิก ศจช.เครือข่าย ดำเนินการโดย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอจัดตั้งหรือคัดเลือก ศจช. เครือข่ายของแต่ละอำเภอฯ ละ ๑ ศจช.เกษตรกรละ ๓๐ ราย การดำเนินการเน้นที่พืชเศรษฐกิจหลักและมีปัญหาเรื่องการจัดการศัตรูพืช โดยบูรณาการกับการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและการส่งเสริมการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ รายงานผลการคัดเลือก (ที่ตั้ง พืชที่ดำเนินการ พิกัด) ให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรม (รายละเอียดในภาคผนวกที่ ๑) ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ศจช.เครือข่ายที่ดำเนินการต้องไม่เป็น ศจช.หลักเดิมที่ร่วมโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช ปี ๒๕๕๘

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอตั้งทีมวิทยากรพี่เลี้ยง (Facilitators) เพื่อรับผิดชอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สมาชิก ศจช.เครือข่าย

- ทีมวิทยากรพี่เลี้ยง (Facilitators) ร่วมกับสมาชิก ศจช.เครือข่าย ทำปฏิทินการปลูกพืชเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มสมาชิกเกี่ยวกับการจัดการศัตรูพืช (ตั้งแต่การวินิจฉัยและการจำแนกชนิดศัตรูพืช การวิเคราะห์ระบบนิเวศ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน เป็นต้น) จัดทำเป็นแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นไม่น้อยกว่า ๓ ครั้ง

- ทีมวิทยากรพี่เลี้ยง (Facilitators) ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามแผนการเรียนรู้ที่ได้จัดทำร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทุก ศจช. ที่ดำเนินการต้องมีแปลงสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช และทำการสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ นำข้อมูลสำรวจได้มาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ และส่งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลเพื่อรายงานออนไลน์ผ่านระบบแปลงติดตามสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทุกสัปดาห์ตั้งแต่เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยว

- สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบทั้งรูปแบบเอกสารและไฟล์ดิจิทัลในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม

1.2) การสนับสนุนวัสดุการผลิตขยายศัตรูธรรมชาติ ดำเนินการโดย

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอสำรวจความต้องการใช้วัสดุผลิตขยายศัตรูธรรมชาติของ ศจช. หลักที่ดำเนินการในโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืชปี ๒๕๕๘ และ ศจช. เครือข่ายที่ได้รับคัดเลือกหรือตั้งใหม่ปี ๒๕๕๙ (ศจช. ข้อ 4.1.1)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดซื้อ/จัดหาวัสดุผลิตตามแผนความต้องการของทั้ง 2 ศจช.

3) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอติดตามผลการผลิตขยายเชื้อจุลินทรีย์และศัตรูธรรมชาติของ ศจช. รายงานปริมาณการผลิตและจำนวนพื้นที่นำไปใช้ให้เกษตรจังหวัดและกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบทุกเดือน เริ่มรายงานตั้งแต่มีการดำเนินกิจกรรม ทุกวันที่ 20 ของเดือน (แบบรายงานในภาคผนวกที่ 2)

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ-จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ผลิตขยายศัตรูธรรมชาติตามที่ ศจช. ต้องการ

1.3) พัฒนาเครือข่ายศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เพื่อหารือและวางแนวทางการพัฒนา ศจช. เครือข่าย

แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระดับ คือ

1) เครือข่ายระดับจังหวัด โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดเวทีเสวนาระหว่างเจ้าหน้าที่และประธานหรือกรรมการ ศจช. เครือข่าย ศจช. ละ 2 ราย อย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อร่วมหารือเพื่อทบทวนปรับปรุงแนวทางการพัฒนา ศจช. ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ยิ่งขึ้น

2) เครือข่ายระดับเขต โดยสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตจัดเวทีเสวนาระหว่างเจ้าหน้าที่และประธานหรือกรรมการ ศจช. ละ 1 ราย เพื่อร่วมหารือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์วางแผนการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการศัตรูพืชในระดับภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตรายงานแผนการพัฒนาเครือข่าย ศจช. ให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบหลังการจัดเวทีเสวนาเสร็จสิ้น

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดเสวนา ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม และวัสดุอุปกรณ์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเสวนา

1.4) การประกวดศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่น ดำเนินการโดย

1) กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กำหนดหลักเกณฑ์การประกวดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขตแต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินการประกวด

3) คณะกรรมการตัดสินการประกวดระดับจังหวัดดำเนินการประกวดและตัดสิน ศจช. ดีเด่นระดับจังหวัด รายงานผลการประกวดให้สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรเขต และกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบภายในเดือนกรกฎาคม 2558

4) คณะกรรมการตัดสินการประกวดระดับเขตดำเนินการประกวดและตัดสิน ศจช. ดีเด่นระดับเขต ส่งผลการประกวดให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘

(รายละเอียดขั้นตอนการคัดเลือก ศจช.ดีเด่นในภาคผนวกที่ 3)

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินงานการคัดเลือก ศจช. ดีเด่นระดับจังหวัดและระดับเขต ได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง พาหนะ ที่พักของเจ้าหน้าที่ และ/หรือ เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการหาปัจจัยสนับสนุนให้กับ ศจช.ดีเด่น เช่น โล่ประกาศเกียรติคุณ ใบประกาศนียบัตร ปัจจัยการผลิต เป็นต้น ทั้งนี้ การกำหนดปัจจัยสนับสนุนให้กับ ศจช.ดีเด่น ให้อยู่ในดุลยพินิจของจังหวัดและเขตเห็นสมควร

1.5) การประเมินศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดำเนินการโดย

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนและถอดบทเรียนจากศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนที่ประสบความสำเร็จ โดยประสานข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาระบบการดำเนินงานในปีต่อไป

1.6) การพัฒนาศักยภาพวิทยากรพี่เลี้ยงกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ดำเนินการโดย

1) กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยร่วมกับศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช จัดอบรมหลักสูตร “พัฒนาศักยภาพวิทยากรพี่เลี้ยง กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร” เป้าหมายผู้เข้ารับการอบรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อให้สามารถทำหน้าที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยงในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร

มุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกและปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรให้ใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ห่วงใยต่อสุขภาพและผลผลิตการเกษตร ประกอบด้วยกิจกรรม

- ปรับพฤติกรรมเกษตรกรในพื้นที่เน้นหนัก 4 อำเภอๆ ละ 30 ราย ได้แก่ อำเภอรัตนวาปี โพนพิสัย สระใคร โพนพิสัย โดยบูรณาการความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ดำเนินการในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการใช้สารเคมีมากและพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่

3) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชระดับอำเภอและศูนย์ปฏิบัติการ

มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่อารักขาพืชได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้เชิงวิชาการ ภูมิปัญญาชาวบ้าน และเครือข่ายการทำงานด้านอารักขาพืชที่ตรงตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงให้เจ้าหน้าที่มีวัสดุ อุปกรณ์ขั้นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงาน ต่อยอดจากการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืชระดับจังหวัดที่ดำเนินการไปในปี 2558 มีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1) พัฒนาศักยภาพตัวเจ้าหน้าที่ ดำเนินการโดย

1) กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยจัดส่งเจ้าหน้าที่ที่ร่วมกับสำนักส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเขต วิเคราะห์ประเด็น/เรื่อง ที่เจ้าหน้าที่อารักขาพืชแต่ละเขตควรได้รับการพัฒนา โดยประเด็นดังกล่าวต้องสอดคล้องและส่งเสริมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืชปี 2559 จัดทำเป็นหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรที่มีความเฉพาะของแต่ละพื้นที่ (เขต)

2) สำนักส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเขตเป็นเจ้าภาพจัดการอบรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ โดยมีกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชเป็นหน่วยงานสนับสนุน โดย

- รูปแบบการจัดอบรมพัฒนาในลักษณะการให้ความรู้ ควบคู่กับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริงในพื้นที่ (best practice)

- บุคคลเป้าหมายการพัฒนาประกอบด้วย นักวิชาการเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืชระดับเขต จังหวัด และอำเภอ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (ศูนย์สหวิชา)

3) กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยร่วมกับสำนักส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเขตสนับสนุนให้กลุ่มอารักขาพืชทำงานวิจัยในงานประจำ (R2R) อย่างน้อยจังหวัดละ 1 เรื่อง และรายงานผลความก้าวหน้างานวิจัยให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบภายในเดือนกันยายน 2559

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดอบรม ได้แก่ ค่าอาหาร-น้ำดื่ม ค่าพาหนะ และวัสดุ-อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเจ้าหน้าที่

3.2 สนับสนุนวัสดุพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงานด้านอารักขาพืช โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชวิเคราะห์ศักยภาพด้านวัสดุ อุปกรณ์ ชั้นพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการปฏิบัติงานด้านอารักขาพืชตามภารกิจที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยมอบหมาย และกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดซื้อ/จัดหามาใช้งาน

4) พัฒนาระบบติดตาม พยากรณ์ และเตือนการระบาดของศัตรูพืช

มุ่งเน้นการจัดตั้งและสำรวจข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชข้าวและมันสำปะหลัง เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ นำมาพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ให้สามารถวางแผนการจัดการศัตรูพืชได้ทันเวลาที่ ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๘ โดยในปี ๒๕๕๙ ให้ดำเนินการในพื้นที่เดิมตามฤดูกาลเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ อำเภอเมืองและอำเภอศรีเชียงใหม่ ยกเว้นจังหวัดที่ขยายจุดสำรวจเพิ่ม มีวิธีดำเนินการดังนี้

4.1) กำหนดแปลงติดตามสถานการณ์ฯ ดำเนินการโดย กำหนดจุดเฝ้าระวังหรือแปลงติดตามสถานการณ์อย่างเป็นระบบ โดย 1 ระบบ ประกอบด้วยแปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลัก อำเภอละ 1 แปลง และแปลงติดตามสถานการณ์ฯโดยรอบแปลงหลัก อำเภอละ 16 แปลง ดังนี้

- แปลงติดตามสถานการณ์ฯ ในข้าว จำนวน 2 อำเภอ จำนวน 34 แปลง ประกอบด้วยแปลงติดตามสถานการณ์ฯหลัก 2 แปลง และแปลงติดตามสถานการณ์ฯรอบแปลงหลัก 32 แปลง (รายละเอียดจำนวนจุดเฝ้าระวังแยกรายหน่วยงานที่รับผิดชอบในภาคผนวกที่ 6)

1) การกำหนดแปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลัก สามารถทำได้ 2 กรณี คือ

- ในกรณีที่ในพื้นที่ที่มีสถานีตรวจบันทึกภาพและข้อมูลสภาพแวดล้อมของ Gistda (รายละเอียดที่ตั้งสถานีตรวจบันทึกภาพและข้อมูลสภาพแวดล้อมของ Gistda ในภาคผนวกที่ ๗) ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบ จัดทำแปลงสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในบริเวณที่ตั้งของสถานีหรือบริเวณใกล้เคียงสถานีในพื้นที่รับผิดชอบ รายงานรายละเอียดสถานที่ตั้งแปลงและพิกัดแปลงให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมทราบ

- กรณีในพื้นที่ที่ไม่มีสถานีตรวจบันทึกภาพและข้อมูลสภาพแวดล้อมของ Gistda ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชคัดเลือกพื้นที่ที่เกิดการระบาดของศัตรูพืชซ้ำซากหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช จัดทำเป็นแปลงสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังหลัก รายงานรายละเอียดสถานที่ตั้งแปลงและพิกัดแปลงให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมทราบ เช่นเดียวกับข้อ 1.1

2) กำหนด แปลงติดตามสถานการณ์ฯ โดยรอบแปลงหลักดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูพืช (มันสำปะหลังและข้าว) ทำแปลงติดตามสถานการณ์ฯ รอบแปลงหลัก จำนวน 16 แปลงให้อยู่รอบแปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลัก 4 ทิศๆ ละ 4 แปลง โดยห่างจากแปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลักที่ระยะ 5, 10, 15 และ 20 กิโลเมตร รายงานรายละเอียดสถานที่ตั้งแปลงและพิกัดแปลงให้ผู้รับผิดชอบกิจกรรมทราบ เช่นเดียวกับข้อ 1.1

4.2 สำรวจติดตามสถานการณ์ฯ ดำเนินการโดย

1) เจ้าหน้าที่อารักขาพืชของสำนักงานเกษตรจังหวัด หรือเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบ สำรวจสถานการณ์แปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลักในพื้นที่ของสถานีตรวจบันทึกภาพและข้อมูลสภาพแวดล้อมของ Gistda เก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมจากสถานีตรวจวัดฯ ถ้าแปลงติดตามสถานการณ์ฯ อยู่ในพื้นที่เสี่ยงให้ใช้อุปกรณ์ที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยจัดส่งให้เมื่อปี 2558 ในการเก็บข้อมูลสภาพแวดล้อม บันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลทุกวันจันทร์ ภายในเวลา 09:00 น. และบันทึกข้อมูลผ่านระบบรายงานแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืชออนไลน์ของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยภายในวันพุธ ก่อนเวลา 12:00 น. ต่อเนื่องอย่างน้อย 12 สัปดาห์ (กรณีที่แปลงติดตามสถานการณ์ฯ เป็นจังหวัดใหม่ กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยจะจัดหาอุปกรณ์เก็บข้อมูลสภาพแวดล้อมส่งให้ต่อไป)

งบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับ

1. การเดินทางของเจ้าหน้าที่ในการออกสำรวจเก็บข้อมูลจุดเฝ้าระวัง
2. จัดซื้อวัสดุ-จัดหา อุปกรณ์สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ฯ หลัก ได้แก่ สวิงโอบแมลง แวน ขยาย ปากกาเมจิก หนัวยาง พู่กัน และถุงพลาสติก เป็นต้น

2) สำรวจสถานการณ์ในแปลงติดตามสถานการณ์ฯ โดยรอบแปลงหลัก ดำเนินการโดย

- สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ที่จะเป็นผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ฯ และทำการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ อกม. เหล่านี้เกี่ยวกับการวินิจฉัยและการจำแนกศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ วิธีการสำรวจ การบันทึกข้อมูล และการวิเคราะห์สรุปผลข้อมูล รวมถึงชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานให้เกษตรกรทราบ เมื่อจัดฝึกอบรมเรียบร้อยแล้วรายงานผลการอบรมให้กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยทราบ

- สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดซื้อ-จัดหา วัสดุ อุปกรณ์สำหรับใช้สำรวจติดตามสถานการณ์ ได้แก่ สวิงโอบแมลง แวนขยาย ปากกาเมจิก หนึ่งยาง ฟู่กัน และ ถุงพลาสติกให้กับ อกม.เพื่อใช้ปฏิบัติงาน
- อกม.ที่ผ่านการอบรม ดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ฯในแปลงติดตามสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมายทุกวันจันทร์ ภายในเวลา 19:00 น. บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูล ส่งแบบสำรวจให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบเพื่อบันทึกข้อมูลผ่านระบบรายงานแปลงพยากรณ์ และเตือนการระบาดศัตรูพืชออนไลน์ ของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยภายในวันพุธ ก่อนเวลา 12:00 น. โดยเริ่มดำเนินการสำรวจตั้งแต่พืชมีอายุ 1 เดือน ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์
- ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจติดตามสถานการณ์ฯ ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร่วมกับ อกม. วิเคราะห์และประมวลผล หากสรุปได้ว่ามีปริมาณศัตรูพืชมีแนวโน้มที่จะเกิดการระบาด รีบแจ้งเตือนการระบาดศัตรูพืชทางเสียงตามสายประจำหมู่บ้านหรือสื่ออื่นๆ ให้เกษตรกรในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงทราบ เช่น
 - หากสำรวจพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าวเฉลี่ย 5 ตัวต่อจุดขึ้นไปต่อการสำรวจ 10 จุด ให้รีบแจ้งเตือนเกษตรกรในพื้นที่เฝ้าระวังและสำรวจแปลงปลูกของตนเองทันที และหากพบเฉลี่ยมากกว่า 10 ตัวต่อจุดให้คิดเป็นพื้นที่พบการระบาด
 - หากสำรวจพบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู 1 - 2 จุดต่อการสำรวจ 10 จุด ให้รีบแจ้งเตือนเกษตรกรในพื้นที่เฝ้าระวังและสำรวจแปลงปลูกของตนเองทันที และหากสำรวจพบตั้งแต่พบ 3 จุดขึ้นไปให้คิดเป็นพื้นที่พบการระบาด เมื่อสำรวจพบศัตรูพืชมีปริมาณเท่ากับหรือเกินกว่าค่าเฉลี่ยการระบาด ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่เกิดการระบาด ให้ดำเนินการประเมินพื้นที่ระบาดแบบเร่งด่วน (RRA : Rapid Rural Appraisal) และรายงานจำนวนพื้นที่ระบาดทางระบบรายงานออนไลน์ และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรการการจัดการศัตรูพืช ขณะเดียวกันให้ประกาศเตือนการระบาดในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ผ่านสื่อต่างๆ ต่อไปด้วย

ตารางที่ 2.1 แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2558			ปี 2559								
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน												
1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร		•	•		•							
1.2 สนับสนุนหัวข้อจุลินทรีย์และวัสดุอุปกรณ์												
1.3 จัดเวทีเสวนาพัฒนาเครือข่ายศจช.												
1.3.1 ระดับจังหวัด												
1.3.2 ระดับเขต												
1.4 การประเมินศักยภาพของ ศจช.												
1.5 การคัดเลือก ศจช. ดีเด่น												
1.5.1 คัดเลือก ศจช. ดีเด่น ระดับจังหวัด												
1.5.2 คัดเลือก ศจช. ดีเด่น ระดับเขต												
2. ปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร												
2.1 ตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในเลือด ๒ ครั้ง												
3. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อารักขาพืช												
3.1 พัฒนาตัวเจ้าหน้าที่												
3.1.1 วิเคราะห์ความต้องการ/จัดทำหลักสูตร												
3.1.2 จัดการอบรม												
3.3.3 ทำงานวิจัยในงานประจำ												
3.2 สนับสนุนวัสดุพื้นฐานสำหรับปฏิบัติงาน												
4. พัฒนาระบบติดตาม พยากรณ์ และเตือนการระบาด												
4.1 กำหนดแปลงติดตามสถานการณ์ฯ												
4.2 สํารวจติดตามสถานการณ์												
4.2.1 อบรม ออกม.												
4.2.2 สํารวจติดตามสถานการณ์ฯ												

(ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการปลูก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.6 ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

1) ผลผลิต

- เกษตรกรจำนวน 270 ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืช
- เจ้าหน้าที่ 9 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้ตรงตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย หน่วยงาน

ได้รับสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการปฏิบัติงาน

2) ผลลัพธ์

- เกษตรกรผู้ร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 นำความรู้ไปปฏิบัติ
- เจ้าหน้าที่มากกว่าร้อยละ 60 สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจด้านอารักขาพืชที่ได้รับมอบหมาย

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านอารักขาพืชมีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะให้บริการด้านอารักขาพืชแก่เกษตรกรได้

3) ตัวชี้วัด

- จำนวนสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนที่ผ่านการพัฒนาความรู้
- จำนวนเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ
- จำนวนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช
- จำนวนพื้นที่ระบาดที่ลดลง

2.2.7 หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

1) ผู้รับผิดชอบโครงการ : เกษตรจังหวัดหนองคาย

โทรศัพท์ 042 411 562

โทรสาร 042 411 564

2) ผู้ประสานงานโครงการ

นางสัมพันธ์ หมวดไธสง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช

โทรศัพท์ 081 954 7125

โทรสาร

นายณฤพณ์ หินคล้าย

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 084 952 4260

โทรสาร

2.3 ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

2.3.1. หลักการและเหตุผล

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และชุมชน จากภัยศัตรูพืช ที่ทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศัตรูพืชของ เกษตรกรที่ผ่านมามีการดำเนินการโดยการพึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก การควบคุม ศัตรูพืชอาศัยประสบการณ์และความเคยชิน ขาดความรู้ด้าน วิชาการเป็นอย่างมาก จึงทำให้การผลิตพืชไม่ได้ทั้งปริมาณ คุณภาพ และระบบนิเวศน์ถูกทำลายลงอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเน้นการพัฒนาเกษตรกร ชุมชนให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่าง ครบวงจร โดย

เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชุมชนและหน่วยราชการ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกร ชุมชน มีความเข้มแข็งในอาชีพเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2.3.2. วัตถุประสงค์ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเกษตรกร/ชุมชนให้มีความรู้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน
2. เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตเชื้อจุลินทรีย์ใช้ควบคุมศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้บริการความรู้ด้านการเกษตรแก่เกษตรกรและชุมชน 3 องค์ประกอบของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

2.4 ข้อมูลพื้นที่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

2.4.1 ประวัติความเป็นมา

ตำบลพานพร้าวเป็นหัวเมืองในมณฑลลาวพวน ในปี พ.ศ.2436 ขึ้นอยู่กับอำเภอท่าบ่อ ต่อมาตั้งเป็นอำเภอศรีเชียงใหม่ ปี พ.ศ.2500 ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยอีสาน นับถือศาสนาพุทธ ประกอบไปด้วย 15 หมู่บ้าน

2.4.2 พื้นที่

ตำบลพานพร้าวสภาพทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มตามแนวแม่น้ำโขงจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะแก่การปลูกพืชไร่และข้าว

2.4.3 เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดกับ แม่น้ำโขง

ทิศใต้ ติดกับ ต.หนองปลาปาก, ต.กองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำโขง และ ต.กองนาง อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บ้านหม้อ อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย

2.4.4 อาชีพ

อาชีพหลัก รับจ้าง และทำการเกษตร

2.4.5 สาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ในเขต อบต. 1,493 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์ 464 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.07 ของจำนวนหลังคาเรือน

2.4.6 การเดินทาง

จากถนนมิตรภาพอุดรธานี - หนองคาย เลี้ยวซ้ายตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข .0211 ระยะทาง 42 กิโลเมตร จะเข้าสู่ตำบลพานพร้าวซึ่งเป็นที่ตั้งของอำเภอศรีเชียงใหม่

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สายธาร ไชยสังข์ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรใน เขตตำบลหนองไข่นก อำเภอวังสามสี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 57 มีอายุตั้งแต่ 24-64 ปี อายุเฉลี่ย 40.3 ปี ส่วนใหญ่ มีสถานภาพแต่งงาน ร้อยละ 94.2 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 52.0 รายได้ มีรายได้เฉลี่ย 11,743.0 บาท ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน พื้นที่ มากกว่า 20 ปี ร้อยละ 63.4 มีใช้สารเคมีทางการเกษตรส่วนใหญ่เพื่อกำจัดแมลง/เพลี้ย ร้อยละ 57.6 การประกอบอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรส่วนใหญ่ 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 27.9 การแนะนำในการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร ส่วนใหญ่แล้ว ดูจากโฆษณา ร้อยละ 52.3 การศึกษาระดับความรู้ของเกษตรกร ตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ใน ระดับปานกลาง ร้อยละ 48.3 การศึกษาระดับทัศนคติของเกษตรกร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ทัศนคติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 81.4 การศึกษา พฤติกรรมการใช้สารเคมีในเกษตรกรตำบลหนองไข่นก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ สารเคมีอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 76.7

สนาน ผดุงศิลป์ (2556) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม การปฏิบัติตัวในการฉีดพ่นสารเคมี อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกร มีการปฏิบัติตัวขณะฉีดพ่นสารเคมี เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ เกษตรกรมีการปฏิบัติตัวก่อนการ ฉีดพ่นสารเคมี และเกษตรกรมีการปฏิบัติตัวหลังการฉีดพ่นสารเคมี เป็นอันดับสุดท้ายและเมื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้เรื่องการใช้สารเคมีกำจัด ศัตรูพืชต่อพฤติกรรมการใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .00 แสดงว่า เกษตรกรที่มีความรู้ในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงยอมรับ สมมติฐานการวิจัย

พิมพ์ลดา ภิรมย์จิตร์ (2557) ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร บ้านนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 84.30 ตอบคำถามเกี่ยวกับการความรู้การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้มากที่สุด คือข้อ 1 มี ความรู้ในหัวข้อ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช หมายถึง สารเคมีใดๆ ที่ใช้ป้องกัน กำจัด ชับไล่หรือกำจัด จำนวนแมลงศัตรูพืช วัชพืช เชื้อรา และโรคพืชอื่นๆ ร้อยละ 98.70 ส่วนข้อที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ข้อ 12 ประชาชนควรเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฉลากบนภาชนะบรรจุ ประกอบด้วยชื่อสารเคมี ปริมาณที่ผสม คำอธิบาย วิธีใช้เท่านั้นและพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับดี ร้อยละ 90.60 แบ่งเป็น พฤติกรรมก่อนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรมที่ปฏิบัติถูกต้องมากที่สุด เรื่อง ก่อนที่จะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอ่านฉลากที่ติดตามากับภาชนะที่บรรจุให้เข้าใจเสียก่อน เช่น วิธีใช้ ปริมาณ วิธีป้องกันอันตราย และวิธีแก้พิษ ร้อยละ 97.10 พฤติกรรมขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติถูกต้องมากที่สุด เรื่อง พฤติกรรมขณะใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีพฤติกรรมเรื่อง ขณะฝนตกให้หยุดฉีดพ่นสารเคมี ร้อยละ 98.50 หลังการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมปฏิบัติถูกต้องมากที่สุด เรื่องเมื่อมีสิ่งอุดตันอุปกรณ์ฉีดพ่น ไม่ให้ใช้ปากเป่า หรือใช้มือเปล่าทำการซ่อมอุปกรณ์ ร้อยละ 77.90

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา (Research Methodology)

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อทราบระดับความรู้สมาชิกในการควบคุมศัตรูพืช โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 30 ราย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาประชากรทั้งหมด

3.2 เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบทดสอบความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืช และทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืชจังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 1 แนวคำถามในแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดครัวเรือน ประกอบอาชีพ ข้อมูลการทำนา แหล่งเงินทุนและการกู้เงินทำการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม แบบสัมภาษณ์เป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม จำนวน 20 ข้อ

ความรู้เกี่ยวกับความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม เป็นคำถามแบบปลายปิดในลักษณะคำถามถูก - ผิด มีเนื้อหาครอบคลุมถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสม จำนวน 20 ข้อ โดยในข้อที่ตอบถูก ได้ 1 คะแนน และตอบผิด ได้ 0 คะแนน รวมคะแนนเต็มเท่ากับ 20 คะแนน

โดยผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลดังนี้

คะแนนต่ำกว่า 0 - 11 คะแนน (ต่ำกว่า ร้อยละ 60) หมายถึง มีความรู้ในระดับต่ำ

คะแนนต่ำกว่า 12 - 15 คะแนน (ร้อยละ 60 - 79) หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่า 16 - 20 คะแนน (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) หมายถึง มีความรู้ในระดับดี

3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำไปตรวจสอบโดยไปปรึกษา คณะกรรมการตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความชัดเจน ความเหมาะสมทางภาษาของคำถามแล้ว นำมาแก้ไข และนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่เกษตรกรในพื้นที่ของโครงการ จำนวน 30 รายในพื้นที่อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย แล้วนำแบบทดสอบไปหาค่าเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบทดสอบผ่านการทดสอบ และปรับปรุงเพื่อความสมบูรณ์อีกครั้ง ไปใช้เก็บรวบรวม ข้อมูลจากเกษตรกร ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิจัยที่เก็บรวบรวมจากเกษตรกร ที่ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบทดสอบ การตรวจให้คะแนนการตอบแบบทดสอบ และบันทึกคะแนนแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และอภิปรายผลในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกตามประเด็นคำถาม

ตอนที่ 2 ผลประเมินแบบทดสอบความรู้ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยจำแนกประเด็นคำถาม และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลตาม จุดมุ่งหมายในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของสมาชิก ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบความรู้ จำนวน 30 ราย

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
- 4.2 ความรู้เรื่องการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร
- 4.3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของเกษตรกร

4.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

เพศ เกษตรกรร้อยละ 63.33 เป็นเพศหญิงและเป็นเพศชายร้อยละ 36.67

อายุ จากการศึกษพบว่าเกษตรกรมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุดร้อยละ 50.00 รองลงมาคืออายุ 41 – 50 ปีร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุดคืออายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.00 โดยเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 52.97 ปี อายุมากที่สุด 62 ปี และน้อยที่สุด 42 ปี

ระดับการศึกษา จากการศึกษพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 56.67 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 10.00

สมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษพบว่า มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน ร้อยละ 86.67 รองลงมาคือ 1 – 3 คน ร้อยละ 10.00 และสมาชิกในครัวเรือน 7 - 9 คน ร้อยละ 3.33 โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4 คน มากที่สุด 7 คน น้อยที่สุด 2 คน

แรงงานที่ใช้ในการทำเกษตร จากการศึกษพบว่า เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนมากที่สุดคือ 2 คน ร้อยละ 43.33 รองลงมาคือ 3 คน ร้อยละ 30.00 และพบน้อยที่สุดจำนวนแรงงานในครัวเรือน 4 คน ร้อยละ 26.67 โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.83 คน

ขนาดพื้นที่เพาะปลูก จากการศึกษพบว่าเกษตรกรมีพื้นที่การเพาะปลูกอยู่ในช่วง 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ 21 – 30 ไร่ ร้อยละ 16.67 และน้อยที่สุด 31 – 40 ไร่ ร้อยละ 3.33 โดยพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 16.73 ไร่

แหล่งเงินทุน จากการศึกษพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนจากการกู้ยืม ร้อยละ 70.00 และใช้เงินทุนของตนเอง ร้อยละ 30.00

แหล่งกู้ยืม จากการศึกษพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 71.43 และจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 28.57

รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว จากการศึกษพบว่าเกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดมากที่สุดจำนวน 110,001 – 120,000 ร้อยละ 36.67 รองลงมาคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 ร้อยละ 30.00 และมีรายได้ทั้งหมดน้อยสุดจำนวน 100,000 – 110,000 ร้อยละ 6.67 โดยมีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 120,000 บาท

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	11	36.67
หญิง	19	63.33
อายุ		
อายุระหว่าง 41 - 50 ปี	12	40.00
อายุระหว่าง 51 - 60 ปี	15	50.00
> 60 ปี	3	10.00
$\mu = 52.97$, $\sigma = 5.44$		
Min = 42 , Max = 62		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	17	56.67
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	26.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2	6.67
อนุปริญญา/ปวส.	3	10.00
สมาชิกครัวเรือน		
สมาชิกในครัวเรือน 1 - 3	3	10.00
สมาชิกในครัวเรือน 4 - 6	26	86.67
สมาชิกในครัวเรือน 7 - 9	1	3.33
$\mu = 1.93$, $\sigma = 0.36$		
Min = 2 , Max = 7		
แรงงานในครัวเรือน		
2 คน	13	43.33
3 คน	9	30.00
4 คน	8	26.67
$\mu = 2.83$, $\sigma = 0.15$		
Min = 2 , Max = 4		
การถือครองที่ดินของตนเอง		
≤ 10	4	13.33
11 - 20	20	66.67
21 - 30	5	16.67
31 - 40	1	3.33
$\mu = 16.73$, $\sigma = 7.08$		
Min = 6 , Max = 40		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ (%)
แหล่งเงินทุน		
ของตนเอง	9	30.00
กู้ยืม	21	70.00
ธกส	15	71.43
กองทุนหมู่บ้าน	6	28.57
รายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัว		
≤100,000	9	30.00
100,001 – 110,000	2	6.67
110,001 – 120,000	11	36.67
120,001 – 130,000	8	26.67
$\mu = 2.26$, $\sigma = 0.21$		
Min = 1 , Max = 4		

4.2 ความรู้เรื่องการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร

จากการศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 30 ราย มีผลการวิจัยดังนี้

1. ภาพรวมระดับความรู้การควบคุมศัตรูพืช ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33 และมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 ซึ่งคิดจากประเด็นคำถามทั้ง 20 ข้อ โดยภาพรวมเฉลี่ย 16.20 คะแนน

ตารางที่ 4.2 ระดับความรู้ของเกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืช

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ (%)
ปานกลาง (12 – 15 คะแนน)	8	26.67
ดี (16 – 20 คะแนน)	22	73.33

$\mu = 16.20$, $\sigma = 1.21$, Min = 14 , Max = 2.02

ความรู้การควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความรู้มาก ร้อยละ 100 มีทั้งหมด 6 ข้อดังนี้ 1) เชื้อราไตรโคเดอร์มา เรียกอีกชื่อว่า “ราเขียว” 2) เชื้อราไตรโคเดอร์มา ช่วยกระตุ้นให้พืชสร้างภูมิต้านทานต่อโรคพืช 3) การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควรใช้ในช่วงแดดจัด 4) ควรมีการสำรวจและฉีดยาชีวเวอเรียซ้ำอีกครั้งในช่วง 5-7 วันหลังการฉีดพ่นครั้งแรก 5) การเตือนการระบาดของศัตรูพืช หมายถึง การบอกให้รู้ล่วงหน้าในระยะสั้นๆว่าจะเกิดขึ้นในฤดูกาลนั้นๆ 6) วิธีการสำรวจตรวจนับในแปลง ถ้าพบไล่ 1 ไม่พบไล่ 0

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการตอบถูก - ผิด ความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกร (N = 30)

ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช	เฉลย	ถูก	ผิด	ระดับ
1. เชื้อราไตรโคเดอร์มา เรียกอีกชื่อว่า “ราเขียว”	✓	30 (100.00)	-	ดี
2. เชื้อราไตรโคเดอร์มา ช่วยกระตุ้นให้พืชสร้างภูมิ ต้านทานต่อโรคพืช	✓	30 (100.00)	-	ดี
3. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควรใช้ในขณะแดดจัด	✗	30 (100.00)	-	ดี
4. วิธีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาคือ ใช้คลุกเมล็ดพืช ใส่เชื้อลงในดิน วิธีผสมน้ำ	✓	9 (30.00)	21 (70.00)	ต่ำ
5. เชื้อราบิวเวอเรียสามารถทำลายแมลงหรือทำให้ เกิดโรคกับแมลงหลายชนิด	✓	27 (56.67)	3 (10.00)	ดี
6. เชื้อราบิวเวอเรีย เรียกอีกชื่อว่า “ราขาว”	✓	17 (56.67)	13 (43.33)	ดี
7. เชื้อราบิวเวอเรียสามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชได้ หลายชนิดที่สำคัญๆ	✓	28 (93.33)	2 (6.67)	ดี
8. เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนห่อใบข้าว เพลี้ย แป้ง เพลี้ยไฟ ไม่ใช่แมลงศัตรูของข้าว	✗	29 (96.67)	1 (3.33)	ดี
9. การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย ที่ผลิตบนเมล็ดธัญพืช 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 200 ลิตร	✗	6 (20.00)	24 (80.00)	ต่ำ
10. การใช้เชื้อราบิวเวอเรียต้องฉีดพ่นให้ถูกตัวแมลง ศัตรูพืช	✓	29 (96.67)	1 (3.33)	ดี
11. เชื้อราบิวเวอเรียควรฉีดพ่นช่วงเวลาแดดจัด เพื่อให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของเชื้อราบิวเวอ เรีย	✗	29 (96.67)	1 (3.33)	ดี
12. ควรมีการสำรวจและฉีดพ่นเชื้อราบิวเวอเรียซ้ำ อีกครั้งในช่วง 5-7 วันหลังการฉีดพ่นครั้งแรก	✓	30 (100.00)	-	ดี
13. วิธีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มามีดังนี้ 1.วางในที่ ร่ม 2. ใส่เชื้อรา 3. ตักข้าวใส่ถุง 4. หุงข้าว	✗	23 (76.67)	7 (23.33)	ดี
14. IPM คือการนำวิธีการตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไปมาใช้ ร่วมกันในการควบคุมศัตรูพืช โดยผลที่เกิดขึ้นต้องมีความ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และ สังคม	✓	6 (20.00)	24 (80.00)	ต่ำ
15. กลยุทธ์ของ IPM ปลูกพืชให้สมบูรณ์ แข็งแรง สำรวจแปลงพืชอย่างสม่ำเสมอ ใช้ประโยชน์จากศัตรู ธรรมชาติ เกษตรกรเป็นผู้ชำนาญการ	✓	22 (73.33)	8 (26.67)	ปาน กลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช	เฉลี่ย	ถูก	ผิด	ระดับ
16. ซีวิตวิธี/สาธารณสุขชาติ คือการนำสารเคมีมาใช้ควบคุมศัตรูพืช	✗	26 (86.67)	4 (13.33)	ดี
17. การพยากรณ์ หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าโอกาสที่จะเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อไร	✓	29 (96.67)	1 (3.33)	ดี
18. การเตือนการระบาดศัตรูพืช หมายถึง การบอกให้รู้ล่วงหน้าในระยะสั้นๆว่าจะเกิดขึ้นในฤดูกาลนั้นๆ	✓	30 (100.00)	-	ดี
19. ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของศัตรูพืช ได้แก่ พันธุ์พืช ความชื้น ฝน ลม อุณหภูมิ	✓	26 (86.67)	4 (13.33)	ดี
20. วิธีการสำรวจตรวจนับในแปลง ถ้าพบไล่ 1 ไม่พบไล่ 0	✓	30 (100.00)	-	ดี

4.3 ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรต้องการให้ทางเจ้าหน้าที่มีการแจ้งเตือนข่าวสารการระบาดของโรคและศัตรูพืชที่รวดเร็วกว่านี้ เพื่อให้ทันการป้องกันและแก้ไข และต้องการให้กลุ่มมีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาและเชื้อราบีวาเวอร์เรียร่วมกัน และแจกจ่ายกันไปใช้ภายในกลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Suggestion)

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืช ณ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของบุคคลเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช และเพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาปรับปรุงเพื่อการบริหารงานของโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบ ประชากร คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช จำนวน 30 ราย ทดสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออภิปรายผลการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) สรุปผลวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการลดความเสี่ยงเกษตรกรจากการระบาดของศัตรูพืช จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.33 มีอายุเฉลี่ย 52.93 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.67 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน มีแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 16.73 ไร่ แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืม ร้อยละ 70.00 กู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 71.43 เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33

5.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช

ภาพรวมระดับความรู้การควบคุมศัตรูพืช ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33 และมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 26.67 ตามลำดับ ซึ่งคิดจากประเด็นคำถามทั้ง 20 ข้อ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 16.20 คะแนน

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการศึกษาความรู้ในการควบคุมศัตรูพืช ณ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย” มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ความรู้เกษตรกรในการควบคุมศัตรูพืช ตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.33 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้เข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร การฝึกอบรม และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชร่วมกัน จึงส่งผลให้มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนนความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชของเกษตรกรอยู่ในระดับดีซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์ดาภิรมย์จิตร (2557) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร บ้านนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ดังนั้นควรมีการเพิ่มพูนความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช โดยมีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดทำแปลงสาธิตหรือสร้างเกษตรกรต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจและเพื่อขยายผลในวงกว้างต่อไปในอนาคต

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การสอบถามข้อมูลเกษตรกร ควรสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่ผ่านไปไม่นานหรือเป็นข้อมูลล่าสุด จะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น เนื่องจากจากข้อมูลที่ย้อนหลังเป็นเวลานานมากเกินไปเกษตรกรอาจจะจำไม่ได้หรือไม่มั่นใจในข้อเท็จจริงของข้อมูลเท่าที่ควร ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานวิจัยลดลงได้

บรรณานุกรม

ข้อมูลตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่หนองคาย. 2559. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.thaitambon.com/tambon/430701>. [2 ตุลาคม 2559].

ชัยวัฒน์ สัมมา. 2548. การมีส่วนร่วมในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นพพร ไพบูลย์. (2546). ความคิดเห็นของพนักงานบริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน) ที่มีต่อการยอมรับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14000. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์ลดา ภิรมย์จิตร. (2557). ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรบ้านนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภูไข. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3

มาโนช เวชพันธ์. นาวาอากาศเอก. (2532). เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำ : ศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือนทหารและตำรวจ : มปท.

วัชรียา สุวรรณเมธา. (2545). ความคิดเห็นของข้าราชการกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีต่อนโยบายการประชาสัมพันธ์ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์. 2540. ความรู้ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์และพฤติกรรมที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยโรคเอดส์ในโรงพยาบาลของรัฐ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันส่งเสริมเกษตรชีวภาพและโรงเรียนเกษตรกร. 2543. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร: กรมวิชาการเกษตร.

सनาน ผดุงศิลป์. (2556). ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา

สายธาร ไชยสัง. (2557). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในเขตตำบลหนองไขนง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคามอภิญญา

ปลั่งพินิจกิจการ. (2546). ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อปัจจัยสนับสนุนการสร้าง

องค์การเรียนรู้: กรณีศึกษาบริษัทโตชิบาแคเรีย (ประเทศไทย) จำกัด. สารนิพนธ์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อักษร สวัสดิ์. (2542). ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกระบือ กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการคัด

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาณิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

Bloom, B. S., & Ceylon, D. (1975). Taxonomy of Education Objectives: Hand Book I:
Cognitive

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาความรู้ความเข้าใจในการควบคุมศัตรูพืช ณ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลพาน
พร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ที่สุด

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ที่อยู่.....

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี (ถ้าเกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษา
() 1. ประถมศึกษา () 2. มัธยมศึกษาตอนต้น () 3. มัธยมศึกษาปลาย/ปวช.
() 4. ปวส. () 5.ปริญญาตรี () 6. อื่นๆ (ระบุ.....)
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด.....คน (รวมตัวท่าน)
5. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. แรงงานในครัวเรือน.....คน () 2. แรงงานจ้าง
แรงงานหญิง.....คน () จ้าง.....คน
แรงงานชาย.....คน () ไม่จ้าง
6. ขนาดพื้นที่เพาะปลูกข้าว และการถือครองที่ดิน มี.....แปลง รวม.....ไร่
7. กรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินของตนเอง
() 1. โฉนด () 2. นส.3 () 3. สปก.4-01 () 4. อื่นๆ (ระบุ).....
8. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลักอะไร
() 1. เกษตรกรรม (ระบุ)..... () 2. รับจ้าง (ระบุ).....
() 3. ค้าขาย/ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว () 4. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
() 5. อื่น(ระบุ).....
9. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ
() 1. เป็นของตัวเอง คิดเป็นร้อยละ
() 2. กู้ยืม คิดเป็นร้อยละ.....
กรณีกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() นายทุน () ญาติ
() ธกส. () ธนาคารพาณิชย์.....
() สหกรณ์การเกษตร () กองทุนหมู่บ้าน
() กลุ่มออมทรัพย์ () อื่น (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความรู้ในการควบคุมศัตรูพืชและเลือกใช้วิธีการศัตรูพืชที่เหมาะสม

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้กล่าวถูก “ถูก” หรือ “ผิด” แล้วทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน (ให้ทำทุกข้อ)

ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมศัตรูพืช	ถูก	ผิด
1. เชื้อราไตรโคเดอร์มา เรียกอีกชื่อว่า “ราเขียว”	✓	
2. เชื้อราไตรโคเดอร์มา ช่วยกระตุ้นให้พืชสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานต่อโรคพืช	✓	
3. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาควรใช้ในช่วงแดดจัด		✓
4. วิธีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาคือ ใช้คลุกเมล็ดพืช ใส่เชื้อลงในดิน วิธีผสมน้ำ	✓	
5. เชื้อราบิวเวอเรียสามารถทำลายแมลงหรือทำให้เกิดโรคกับแมลงหลายชนิด	✓	
6. เชื้อราบิวเวอเรีย เรียกอีกชื่อว่า “ราขาว”	✓	
7. เชื้อราบิวเวอเรียสามารถควบคุมแมลงศัตรูพืชได้หลายชนิดที่สำคัญ	✓	
8. เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนทอใบข้าว เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ ไม่ใช่แมลงศัตรูของข้าว		✓
9. การใช้เชื้อราบิวเวอเรีย ที่ผลิตบนเมล็ดธัญพืช 1 กิโลกรัมต่อน้ำ 200 ลิตร		✓
10. การใช้เชื้อราบิวเวอเรียต้องฉีดพ่นให้ถูกตัวแมลงศัตรูพืช	✓	
11. เชื้อราบิวเวอเรียควรฉีดพ่นช่วงเวลาแดดจัด เพื่อให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของเชื้อราบิวเวอเรีย		✓
12. ควรมีการสำรวจและฉีดพ่นเชื้อราบิวเวอเรียซ้ำอีกครั้งในช่วง 5-7 วันหลังการฉีดพ่นครั้งแรก	✓	
13. วิธีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มามีดังนี้ 1.วางในที่ร่ม 2. ใส่เชื้อรา 3. ตักข้าวใส่ถุง 4. หุงข้าว		✓
14. IPM คือการนำวิธีการตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไปมาใช้ร่วมกันในการควบคุมศัตรูพืช โดยผลที่เกิดขึ้นต้องมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม	✓	
15. กลยุทธ์ของ IPM ปลูกพืชให้สมบูรณ์ แข็งแรง สำรวจแปลงพืชอย่างสม่ำเสมอ ใช้ประโยชน์จากศัตรูธรรมชาติ เกษตรกรเป็นผู้ชำนาญการ	✓	
16. ชีววิธี/สารธรรมชาติ คือการนำสารเคมีมาใช้ควบคุมศัตรูพืช		✓
17. การพยากรณ์ หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าโอกาสที่จะเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อไร	✓	
18. การเตือนการระบาดของศัตรูพืช หมายถึง การบอกให้รู้ล่วงหน้าในระยะสั้นๆว่าจะเกิดขึ้นในฤดูกาลนั้นๆ	✓	
19. ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของศัตรูพืช ได้แก่ พันธุ์พืช ความชื้น ฝน ลม อุณหภูมิ	✓	
20. วิธีการสำรวจตรวจนับในแปลง ถ้าพบไล่ 1 ไม่พบไล่ 0	✓	

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - นามสกุล นางสาวดวงกมล แทนทุมมา
วัน เดือน ปีเกิด 7 กันยายน 2535
ที่อยู่ 58 หมู่ 3 บ้านเทาใต้ ตำบลนาจิว อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลสังคม
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เลย
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เลย
ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร) ปีการศึกษา 2559
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้